

utföra en grundligare undersökning. Även om fallet ansågs enkelt och trivialt borde hon också ha dokumenterat den undersökning hon faktiskt gjorde. Felen var inte att betrakta som ringa, bedömde Ansvarsnämnden.

Men med hänsyn till att ST-läkaren före bedömningen av patienten informerades om att läkare på sjukhuset tidigare bedömt stökiga och berusade patienter utan att ta in dem på mottagningen, ansåg Ansvarsnämnden att hennes fel framstod som ursäktliga och därför inte borde leda till disciplinpåföljd. Läkaren friades.

Socialstyrelsen överklagade det friande utslaget till Länsrätten i Stockholm. Styrelsen hävdade att vare sig det fanns en lokal instruktion eller inte var det den undersökande läkarens ansvar att se till att patienten undersök-

tes på bästa sätt. I det här fallet kunde en tillfredsställande undersökning inte göras i polisbil. Det var ST-läkarens ansvar att ordna så att patienten flyttades till ett undersökningsrum där det fanns optimala förhållanden för undersökningen. Nu fördröjdes diagnostik och behandling.

»Medverkade själv till anmälan«

ST-läkaren bestred Socialstyrelsens yrkande. Bland mycket annat hänvisade hon till att både Ansvarsnämnden och en konsultationsläkare hos Läkarförbundet hade funnit ursäktande omständigheter. När den medicinska expertisen inom HSAN och konsultationsläkaren å ena sidan och Socialstyrelsen å andra sidan var oense vid bedömningen tyckte hon inte det var rimligt att hon skulle få en disciplinpåföljd.

ST-läkaren menade också att hon genom sin ärlighet med en anmälan om fallet till verksamhetschefen själv hade medverkat till en Lex Maria-anmälan, som hade lett till ändrade rutiner och detta ansvarsärende mot henne.

Länsrätten konstaterar att det framgår att ST-läkaren inte hade undersökt patienten i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Inte heller hade hon fört journal. Felen kan inte anses som ringa.

Med hänsyn till de allvarliga konsekvenser det inträffade kunde få för patienten kan felen, trots bristande rutiner, inte anses som ursäktliga. Därför får ST-läkaren en disciplinpåföljd, bestämmer länsrätten.

Eftersom det finns vissa förmildrande omständigheter låter länsrätten påföljden stanna vid en erinran. •

Länsrätten friar en internmedicinare som tidigare varnats av Ansvarsnämnden för att han inte remitterade en man med hematuri till specialistklinik. Mannen visade sig ha en inoperabel njurtumör.

■ Den 69-årige mannen led av åldersdiabetes och behandlades av internmedicinaren. Se Läkartidningen 48/2002, HSAN 565/02.

I början av juni sökte han sin doktor för ryggvärk. Man fann mikroskopisk hematuri. Ny provtagning 14 dagar senare visade samma resultat.

Den 11 september remitterades mannen till urolog där en utredning visade en inoperabel cancertumör i höger njure med spridning. Mannen avled. Hans dotter anmälde internmedicinaren, som fälldes av Ansvarsnämnden.

»Inte synligt blodblandad urin«

Internmedicinaren överklagade nämndens beslut. Han berättade att han tog prov på patienten två gånger i juni. Ett minskat SR antydde att en förbättring skett mellan provtagningarna. De kom överens om att patienten skulle återkomma efter en planerad utlandsresa. Den 11 september kom patienten på ett nytt besök och remitterades då omedelbart till urologen. Patienten hade inte en synligt blodblandad urin.

Han framhöll bland annat att mot bakgrund av att mikrohematuri är vanlig hos vuxna och att den förekommer intermittent hos män fanns det ingen anledning att efter två prov av vilka det andra visade ett bättre resultat omedelbart remittera patienten till specialistklinik.

Socialstyrelsen medgav, med stöd av

Fälld läkare frias i hematurifall

sitt vetenskapliga råd i urologi, professor Jan-Erik Damber, bifall till överklagandet med hänvisning att det fanns förmildrande omständigheter.

Socialstyrelsen har på Internet publicerat »State of the Art« om handläggningen av mikroskopisk hematuri. Enligt denna finns ingen anledning att utreda asymtomatisk mikroskopisk hematuri, vilket är att betrakta som ett mycket specifikt symptom. Njurcancer är också svår att diagnostisera tidigt i förloppet.

Det är oklart om fördröjningen på tre månader under sommaren berodde på patientens önskemål att åka utomlands. Internmedicinaren bedömde att symptomen och besvären var sådana att en fördröjning under sommaren knappast skulle ändra något. Han avsåg ju att fortsätta utredningen och vid behov remittera patienten vidare.

Denna fördröjning på tre månader påverkade sannolikt inte utgången av patientens njurcancersjukdom.

Motsägelsefulla uppgifter

Enligt internmedicinarens anteckning från juni förelåg enbart mikroskopisk hematuri, medan urologen i sin mottagningsanteckning den 3 oktober skrev att patienten »under våren haft makrohematuri«.

Proven i juni visade dock enbart mikroskopisk hematuri. Detta är inte oväsentligt eftersom Socialstyrelsens »State of the Art« mycket tydligt gör en distinktion mellan makroskopisk och mikroskopisk hematuri. Makroskopisk hematuri ska alltid utredas skyndsamt.

Mikroskopisk hematuri är ospecifik och ska utredas endast när det förekommer tillsammans med andra symptom.

Internmedicinarens avsikt, det framgår klart av journalen, var att utreda patienten vidare. Denne remitterades också vidare när han återkom.

Även om det var internmedicinarens avsikt i juni ansåg Damber att fördröjningen av utredningen inte var helt enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Men felet var på grund av de förmildrande omständigheterna att se som ringa eller tämligen ursäktligt, menade Damber.

Anmälaren var inte nöjd utan framhöll att det var rent felaktigt att påstå att hennes pappa inte hade makroskopisk hematuri i juni. Hon menade att de förmildrande omständigheterna inte var aktuella utan i stället Dambers skrivning »... att det förelåg fynd och symptom av tillräcklig svårighetsgrad i juni ... för att fortsätta utredningen av patientens besvär«.

Länsrätten konstaterar att anmälaren hävdar att patientens besök hos internmedicinaren orsakades av makroskopisk hematuri. Men, menar länsrätten, det saknas belägg för detta.

Internmedicinaren avsåg att utreda patienten vidare. Att det fanns en överenskommelse om att det skulle ske efter en planerad utlandsvistelse finns ingen anledning att ifrågasätta, anser länsrätten.

Internmedicinaren har inte brustit i sin yrkesutövning på ett sådant sätt att han ska ha en disciplinpåföljd. Varningen upphävs. •